

Spis treści

Choroba otyłościowa – informacje podstawowe

1. Epidemiologia choroby otyłościowej i jej powikłań – Dorota Szostak-Węgierek	---	3
2. Środowiskowe czynniki ryzyka rozwoju nadwagi i otyłości – Marta Jastrzębska-Mierzyńska, Lucyna Ostrowska	---	11
Mechanizm działania	---	11
Dysbioza jelitowa (zaburzenia składu mikrobioty jelitowej)	---	16
Substancje chemiczne zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego	---	16
Niewystarczająca ilość snu	---	20
Stres	---	21
Rodzaj wykonywanej pracy zawodowej	---	23
Niski poziom aktywności fizycznej	---	25
3. Mikrobiota jelitowa – rola w patogenezie choroby otyłościowej i jej powikłań – Patrycja Krynicka, Igor Loniewski, Wojciech Marlicz	---	29
Bariera jelitowa	---	30
Metaboliczna endotoksemia	---	30
Mikrobiota a insulinooporność	---	31
Mikrobiota a otyłość i zespół metaboliczny	---	31
Mikrobiota i metabolom	---	32
Modulacja mikrobioty jelitowej poprzez interwencje nieinwazyjne	---	34
Dieta	---	34
Dieta a modulacja osi mózgowo-jelitowej	---	35
Prebiotyki, probiotyki i synbiotyki	---	36
Postbiotyki	---	38
Modulacja mikrobioty jelitowej za pomocą transplantacji mikrobioty jelitowej	---	40
4. Psychologiczne przyczyny choroby otyłościowej – Agata Szulc, Marta Dębowska	---	43
Uzależnienie od jedzenia	---	43
Jedzenie emocjonalne	---	47
Zaburzenia odżywiania	---	51
Inne psychologiczne predyspozycje otyłości	---	53

5.	Powikłania otyłości z uwzględnieniem roli tkanki tłuszczowej w ich występowaniu – Alina Kuryłowicz	---	59
	Rodzaje i funkcje tkanki tłuszczowej u człowieka	---	59
	Dysfunkcja tkanki tłuszczowej w przebiegu otyłości	---	64
	Wpływ lokalizacji tkanki tłuszczowej na ryzyko rozwoju powikłań związanych z otyłością	---	67
	Konsekwencje związanej z otyłością dysfunkcji tkanki tłuszczowej	---	67

Niechirurgiczne leczenie choroby otyłościowej

6.	Leczenie dietetyczne choroby otyłościowej – Ewa Lange	---	77
	Zaplanowanie postępowania dietetycznego	---	79
	Założenia dietoterapii	---	83
	Diety o bardzo niskiej energetyczności	---	86
	Wartość odżywcza diet niskoenergetycznych	---	88
7.	Leczenie farmakologiczne choroby otyłościowej		
	– Matylda Kręgielska-Narozna, Monika Szulińska, Paweł Bogdański	---	101
	Wskazania do farmakoterapii	---	102
	Leki zarejestrowane do leczenia choroby otyłościowej w Unii Europejskiej	---	102
	Zastosowanie leczenia farmakologicznego przed operacją bariatryczną i po niej	---	107
	Żywnościowe aspekty leczenia farmakologicznego – doświadczenia własne	---	107
8.	Endoskopowe leczenie choroby otyłościowej – Michał Janik	---	113
	Interwencje dotyczące żołądka	---	114
	Interwencje dotyczące dwunastnicy oraz jelita cienkiego	---	119
	Powikłania leczenia endoskopowego	---	121
9.	Postępowanie dietetyczne po założeniu balonu żołądkowego		
	– Ludmiła Podgórska	---	123
	Opieka dietetyczna	---	123
	Przygotowanie do założenia balonu	---	124

Chirurgiczne leczenie choroby otyłościowej i jej powikłań

10.	Wskazania do operacji bariatrycznych i techniki operacyjne		
	– Krzysztof Paśnik, Iwona Boniecka	---	133
	Wymagania dla oddziałów chirurgii bariatrycznej	---	134

Wskazania i przeciwwskazania w kwalifikowaniu chorych do operacji bariatrycznych	---	136
Ocena przedoperacyjna chorego	---	139
Rodzaje operacji bariatrycznych	---	139
Postępowanie pooperacyjne	---	146
Ocena skuteczności leczenia bariatrycznego	---	147
Protokół ERABS w przygotowaniu chorych do operacji z powodu otyłości	---	148
Metaboliczne efekty zabiegów bariatrycznych	---	149
11. Operacje bariatryczne jako metoda leczenia powikłań choroby otyłościowej – Mariusz Wyleżoł	---	153
12. Operacje bariatryczne u dzieci i nastolatków do 18. r.ż. – Dominika Krakowczyk	---	165
Wskazania do operacji bariatrycznej u dzieci i nastolatków do 18. r.ż.	---	170
Przeciwwskazania do operacji bariatrycznej u dzieci i nastolatków do 18. r.ż.	---	173
13. Powikłania operacji bariatrycznych – Michał Janik	---	179
Powikłania wczesne	---	181
Powikłania późne	---	184
14. Operacje postbariatryczne – chirurgiczna korekcja nadmiaru powłok u pacjentów po operacjach bariatrycznych – Piotr E. Janik	---	187
Kwalifikacja do operacji	---	188
Techniki operacyjne	---	188
Powikłania	---	196
15. Przygotowanie chorego na otyłość do operacji bariatrycznej. Rola zespołów terapeutycznych – Wojciech Lisik, Justyna Domienik-Karłowicz	---	199
Ocena ogólnego stanu zdrowia	---	200
Ocena stanu odżywienia	---	202
Obniżenie masy ciała	---	203
Ocena psychologiczna	---	203
Obrazowanie przedoperacyjne	---	204
Inne kwestie przedoperacyjne	---	205
Ocena zaawansowania chorób towarzyszących otyłości	---	205
Ocena anestezjologiczna	---	207
Okres przygotowawczy oraz liczba wizyt w tym czasie	---	208

16. Ocena stanu odżywienia pacjenta z chorobą otyłościową		
– Jakub Krawczyk, Iwona Boniecka, Dorota Szostak-Węgierek	---	213
Wywiad żywieniowy – podstawowa metoda oceny stanu odżywienia	---	214
Badania i wskaźniki antropometryczne	---	216
Metody badania składu ciała	---	224
Niedobory składników pokarmowych	---	227
Zespół ponownego odżywienia	---	229
17. Postępowanie dietetyczne przed operacją bariatryczną		
– Iwona Boniecka	---	233
18. ERABS, czyli nowoczesny protokół opieki okołoperacyjnej u chorych operowanych z powodu otyłości olbrzymiej		
– Piotr Małczak, Piotr Major	---	255
Interwencje przedoperacyjne	---	257
Interwencje okołoperacyjne	---	260
Interwencje pooperacyjne	---	263
19. Postępowanie dietetyczne w okresie okołoperacyjnym		
– Iwona Boniecka	---	269
Dieta po operacji bariatrycznej	---	269
Zapotrzebowanie na energię i makroskładniki pokarmowe	---	281

20. Postępowanie dietetyczne w okresie pooperacyjnym		
– Iwona Boniecka	---	291
Etap kształtowania sposobu żywienia	---	293
Etap stabilizacji masy ciała	---	294
21. Niedobory pokarmowe i suplementacja po operacjach bariatrycznych		
– Marta Stankiewicz, Iwona Boniecka	---	313
Rola witamin, składników mineralnych i białka w organizmie człowieka	---	316
Suplementacja witamin, składników mineralnych i białka po operacjach bariatrycznych	---	347
22. Problemy żywieniowe po operacjach bariatrycznych		
– Agnieszka Białkowska	---	351
Nudności, wymioty, zgaga	---	352
Refluks żołądkowo-przelykowy	---	352
Uczucie zatkania ujścia żołądka	---	353

Zaparcia	---	353
Wzdęcia, bóle brzucha i biegunka	---	354
Nietolerancje pokarmowe	---	354
Brak apetytu, zmiany w odczuwaniu smaku i zapachu	---	356
Wypadanie włosów	---	356
Bóle mięśniowe i kostno-stawowe	---	356
Zła tolerancja wody i odwodnienie	---	357
Niedobory pokarmowe	---	357
23. Postępowanie dietetyczne u dzieci i młodzieży przed zabiegiem rękawowej resekcji żołądka i po nim – Irena Mańkiewicz-Żurawska, Dominika Krakowczyk	---	361
Postępowanie dietetyczne 6–12 miesięcy przed operacją bariatryczną	---	362
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 1.	---	370
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 2.	---	371
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 3.	---	373
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 4.	---	374
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 5.	---	376
Suplementacja	---	377
24. Zaburzenia gospodarki węglowodanowej u pacjentów po operacji bariatrycznej – Marta Potrykus, Sylwia Czaja-Stolc	---	381
Postępowanie dietetyczne	---	388
Leczenie farmakologiczne	---	391

Kompleksowa opieka nad pacjentami leczonymi chirurgicznie z powodu otyłości

25. Postępowanie dietetyczne u pacjentów po operacjach bariatrycznych kwalifikowanych do chirurgicznej korekcji nadmiaru powłok – Iwona Boniecka	---	397
26. Żywienie dojelitowe i pozajelitowe w leczeniu powikłań po operacjach bariatrycznych – Filip Biernacki, Jakub Krawczyk, Zuzanna Zaczek, Jacek Sobocki	---	411
Powikłania chirurgii bariatrycznej wymagające leczenia żywieniowego	---	414
Leczenie żywieniowe w przypadku powikłań chirurgii bariatrycznej – uwagi praktyczne	---	419
27. Żywienie kobiety planującej ciążę oraz ciężarnej po operacji bariatrycznej – Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna, Iwona Boniecka	---	421
Energia i makroskładniki pokarmowe	---	424
Zasady ogólne dla pacjentek po operacjach bariatrycznych będących w ciąży	---	438

28. Postępowanie dietetyczne w leczeniu zaburzeń glikemicznych i lipidowych po operacjach bariatrycznych		
– Anna Jeznach-Steinhagen	---	449
Zaburzenia gospodarki węglowodanowej, cukrzyca	---	451
Zaburzenia lipidowe u pacjentów z cukrzycą po zabiegach bariatrycznych	---	459
29. Postępowanie dietetyczne u pacjentów bariatrycznych przed transplantacją nerki i po niej – Małgorzata Kaczkan	---	471
Pacjenci z PChN i otyłością przed operacją bariatryczną w okresie leczenia zachowawczego lub dializowani	---	475
Pacjent z PChN po operacji bariatrycznej oczekujący na przeszczepienie nerki	---	484
Pacjenci po operacji bariatrycznej i transplantacji nerki	---	485
30. Postępowanie dietetyczne u pacjentów onkologicznych po operacjach bariatrycznych – Maria Brzegowy	---	491
Choroba otyłościowa a przebieg leczenia przeciwnowotworowego	---	492
Chirurgiczne leczenie otyłości w wywiadzie a odżywianie w trakcie leczenia onkologicznego	---	498
Podsumowanie zaleceń dietetycznych dla pacjenta onkologicznego po operacji bariatrycznej	---	502
31. Zmiany mikrobioty jelitowej i probiotykoterapia po operacjach bariatrycznych – Patrycja Krynicka, Igor Łoniewski, Wojciech Marlicz	---	507
Zespół rozrostu bakteryjnego jelita cienkiego	---	511
Niedobór mikro- i makroelementów	---	512
Kontrola glikemii	---	513
Psychobiotyki	---	517
Profilaktyka zakażeń w okresie okołoperacyjnym	---	518
32. Aktywność fizyczna przed operacją bariatryczną i po niej – Tomasz Chomiuk, Artur Mamcarz	---	523
Aktywność fizyczna i jej podział	---	524
Zasady zlecania aktywności fizycznej	---	527
Okołoperacyjna terapia oparta na aktywności fizycznej	---	530
Ocena zdrowotna i funkcjonalna przed rozpoczęciem aktywności fizycznej	---	531
Program aktywności fizycznej przed operacją bariatryczną	---	533
Program aktywności fizycznej po operacji bariatrycznej	---	535
33. Wsparcie psychologiczne przed operacją bariatryczną i po niej – Monika Bąk-Sosnowska, Adriana Modrzejewska	---	543
Czynniki psychologiczne w rozwoju i utrzymywaniu się otyłości	---	544
Psychospołeczne konsekwencje nadmiernej masy ciała	---	544
Oczekiwania i obawy pacjentów dotyczące operacji bariatrycznej	---	546

Oddziaływania psychologiczne wobec pacjentów przed operacją bariatryczną	---	548
Oddziaływania psychologiczne w opiece nad pacjentami po operacji bariatrycznej	---	553
34. Psychologiczne trudności pacjentów po chirurgicznym leczeniu otyłości. Praktyczne wskazówki terapeutyczne		
– <i>Marzena Sekuła</i>	---	559
Ponowny wzrost masy ciała	---	560
Nadużywanie alkoholu	---	563
Ryzyko samobójstwa	---	564
Wskazówki terapeutyczne	---	565
35. Przyczyny nieskuteczności operacji bariatrycznych		
– <i>Michał Janik, Iwona Boniecka</i>	---	571
Niezadowolająca utrata masy ciała po operacji bariatrycznej	---	573
Nawrót otyłości	---	574
36. Wybrane przypadki kliniczne	---	585
PRZYPADEK 1.		
Pacjent z zespołem metabolicznym – <i>Alina Kuryłowicz</i>	---	585
PRZYPADEK 2.		
Pacjentka z chorobą otyłościową leczona zachowawczo (postępowanie dietetyczne) – <i>Ewa Lange</i>	---	588
PRZYPADEK 3.		
Pacjent, u którego nie wdrożono leczenia chirurgicznego choroby otyłościowej – <i>Mariusz Wyleżoł</i>	---	596
PRZYPADEK 4.		
Pacjentka po chirurgicznym leczeniu otyłości z zespołem poposiłkowym – <i>Marta Potrykus, Sylwia Czaja-Stolc</i>	---	598
PRZYPADEK 5. Leczenie żywieniowe u pacjentki z powikłaniami po operacjach bariatrycznych (zespołem krótkiego jelita) – <i>Filip Biernacki, Jakub Krawczyk, Zuzanna Zaczek, Jacek Sobocki</i>	---	600
PRZYPADEK 6.		
Pacjentka z chorobą nowotworową leczona w przeszłości chirurgicznie z powodu otyłości – <i>Maria Brzegowy</i>	---	602
PRZYPADEK 7.		
Zaburzenie z napadami objadania się u chorych z otyłością olbrzymią, kwalifikowanych do operacji bariatrycznych – <i>Marzena Sekuła</i>	---	604
37. Psychodietetyczny model pracy z pacjentem chorym na otyłość przed operacją bariatryczną i po niej – <i>Aleksandra Budny</i>	---	609
Narzędzia psychodietetyczne	---	610
Narzędzia dietetyczne	---	626
Skorowidz	---	659